

Warszawa, dnia 18 września 2023 r.

Poz. 1020

**UCHWAŁA NR 161
RADY MINISTRÓW**

z dnia 5 września 2023 r.

w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Rządowy program wsparcia rozwoju miasta stołecznego Warszawy na lata 2023–2030”

Na podstawie art. 136 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, z późn. zm.¹⁾) Rada Ministrów uchwala, co następuje.

§ 1. Ustanawia się program wieloletni pod nazwą „Rządowy program wsparcia rozwoju miasta stołecznego Warszawy na lata 2023–2030”, zwany dalej „Programem”, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Program jest realizowany w latach 2023–2030.

§ 3. Program jest finansowany ze środków budżetu państwa z rezerwy celowej, których wykorzystanie wymaga zaangażowania środków budżetu miasta stołecznego Warszawy w ramach wkładu własnego.

§ 4. Na realizację zadań objętych Programem przeznacza się środki z budżetu państwa do wysokości 3071 mln zł, w tym w roku:

- 1) 2023 – do kwoty 5 mln zł;
- 2) 2024 – do kwoty 31 mln zł;
- 3) 2025 – do kwoty 58 mln zł;
- 4) 2026 – do kwoty 112 mln zł;
- 5) 2027 – do kwoty 250 mln zł;
- 6) 2028 – do kwoty 599 mln zł;
- 7) 2029 – do kwoty 885,5 mln zł;
- 8) 2030 – do kwoty 1130,5 mln zł.

§ 5. Wykonawcami Programu są minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego oraz Wojewoda Mazowiecki.

§ 6. Środki, o których mowa w § 4, będą przekazywane miastu stołecznemu Warszawie w formie dotacji celowych, na podstawie art. 20a ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2023 r. poz. 1259 i 1273), na warunkach określonych w Programie.

§ 7. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego przedstawia Radzie Ministrów zbiorcze zestawienie z wykorzystania dotacji celowych w ramach Programu w danym roku w terminie do dnia 31 marca roku następnego.

§ 8. Uchwała wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *M. Morawiecki*

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2023 r. poz. 1273, 1407, 1429, 1641, 1693 i 1872.

Załącznik do uchwały nr 161 Rady Ministrów
z dnia 5 września 2023 r. (M.P. poz. 1020)

**Program wieloletni pod nazwą „Rządowy program wsparcia rozwoju miasta
stołecznego Warszawy na lata 2023–2030”**

SPIS TREŚCI:

1. WSTĘP
2. CEL PROGRAMU
3. RAMY PRAWNE PROGRAMU
4. BUDŻET PROGRAMU
5. ZAKRES PODMIOTOWY I TERYTORIALNY PROGRAMU
6. ZAKRES PRZEDMIOTOWY MOŻLIWY DO OBJĘCIA WSPARCIEM W RAMACH PROGRAMU
7. TERMIN REALIZACJI PROGRAMU
8. WARUNKI, JAKIE MUSZĄ SPEŁNIAĆ ZADANIA KWALIFIKUJĄCE SIĘ DO WSPARCIA W RAMACH PROGRAMU
9. KWALIFIKOWALNOŚĆ WYDATKÓW
10. SYSTEM I ZASADY REALIZACJI PROGRAMU
11. DZIAŁANIA INFORMACYJNE W RAMACH PROGRAMU

1. WSTĘP

Warszawa, będąca stolicą Rzeczypospolitej Polskiej, jest najważniejszym w kraju ośrodkiem społeczno-gospodarczym i kulturalnym oraz jedną z najważniejszych metropolii w Europie Środkowo-Wschodniej.

Warszawa jako miasto niezwykle atrakcyjne przyciąga biznes z Polski i zagranicy. Dzięki rozwiniętej ofercie inwestycyjnej od wielu lat skutecznie konkuruje z podobnymi ośrodkami europejskimi o inwestorów. Jest także wybierana na siedzibę licznych korporacji i instytucji międzynarodowych. Sprzyja to napływowi pracowników zarówno z zagranicy, jak i innych części kraju, z których znaczna część, wraz z rodzinami, staje się mieszkańcami miasta.

Warszawa stanowi również najważniejszy węzeł transportowy w kraju. Korzystne położenie na skrzyżowaniu europejskich szlaków transportowych dodatkowo wzmacnia przewagę konkurencyjne ośrodka stołecznego i jego pozycję na arenie międzynarodowej.

Miasto jest także najważniejszym ośrodkiem naukowym w kraju i jednym z najważniejszych w Europie, skupiającym wokół licznych ośrodków badawczych i uczelni wyższych wysoko wykwalifikowaną kadrę naukowo-dydaktyczną i studentów z całego świata. Z dorobku stołecznych placówek naukowo-badawczych korzystają lokalizowane w stolicy przedsiębiorstwa.

Warszawa to także wiodące centrum kulturalne. Miasto przyciąga turystów swoją niezwykłą, wielowiekową historią, zapisaną w ważnych dla stolicy miejscach i najważniejszych muzeach. W Warszawie odbywają się liczne prestiżowe festiwale, koncerty, imprezy artystyczne i wystawy.

Biorąc pod uwagę szczególną pozycję Warszawy jako wiodącego w kraju ośrodka społeczno-gospodarczego i kulturalnego o statusie miasta stołecznego, niezwykle istotne jest prowadzenie skoordynowanych działań na wszystkich szczeblach zarządzania, mających na celu dalsze wspieranie rozwoju Warszawy i wzmacnianie jej roli oraz pozycji w Europie i na świecie.

Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)¹⁾ wskazuje, że przejawem słabości największych polskich aglomeracji jest ich niska pozycja

¹⁾ Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. poz. 260).

konkurencyjna na tle Unii Europejskiej. Wśród deficytów największych ośrodków miejskich w Polsce są wymieniane m.in. ograniczona dostępność transportowa wewnątrz ich obszarów funkcjonalnych, kwestia organizacji transportu zbiorowego, niewystarczająca jakość środowiska. Jednocześnie ośrodki te stanowią najbardziej rozwinięte rynki pracy, koncentrują ludność, inwestycje i działania rozwojowe oraz odpowiadają za znaczącą część krajowego PKB.

Mając na względzie wyzwania stojące przed miastem stołecznym Warszawą, Rząd Rzeczypospolitej Polskiej zdecydował o realizacji programu wieloletniego pod nazwą „Rządowy program wsparcia rozwoju miasta stołecznego Warszawy na lata 2023–2030”, zwanego dalej „Programem”.

Program ma stanowić wsparcie Rządu Rzeczypospolitej Polskiej, komplementarne do działań podejmowanych na szczeblu lokalnym i regionalnym, odpowiadające na najistotniejsze wyzwania stojące przed miastem stołecznym Warszawą, skoncentrowane w obszarach szczególnie istotnych z punktu widzenia jakości życia jej mieszkańców oraz pozostałych użytkowników przestrzeni miejskiej.

Program wpisuje się w założenia regionalnej Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze²⁾ oraz Strategii rozwoju miasta stołecznego Warszawy do 2030 roku³⁾. Cele szczegółowe oraz zakres przedmiotowy Programu nawiązują także bezpośrednio do Strategii rozwoju miasta stołecznego Warszawy do 2020 roku, uchwalonej za kadencji profesora Lecha Kaczyńskiego, Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy w latach 2002–2005, i realizują jej postulaty.

2. CEL PROGRAMU

Program ma na celu zwiększenie możliwości rozwoju miasta stołecznego Warszawy i podniesienie jakości życia jego mieszkańców przez wsparcie finansowe zadań własnych z zakresu polityki rozwoju w działaniach wskazanych w Programie. Cel główny będą realizowały trzy cele szczegółowe:

²⁾ Uchwała nr 72/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 maja 2022 r. w sprawie Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+.

³⁾ Uchwała nr LXVI/1800/2018 Rady miasta stołecznego Warszawy z dnia 10 maja 2018 r. w sprawie przyjęcia strategii rozwoju miasta stołecznego Warszawy do 2030 roku.

1. Poprawa dostępności transportowej w mieście stołecznym Warszawa, zwiększenie mobilności oraz podniesienie poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego.
2. Podniesienie jakości życia mieszkańców oraz pozostałych użytkowników miasta stołecznego Warszawy.
3. Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej oraz turystycznej i rekreacyjnej miasta stołecznego Warszawy.

3. RAMY PRAWNE PROGRAMU

Program stanowi program wieloletni, o którym mowa w art. 136 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, 1273, 1407, 1429, 1641, 1693 i 1872), na lata 2023–2030.

Podstawę prawną wydatkowania środków na zadania objęte Programem stanowi art. 20a ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2023 r. poz. 1259 i 1273), wskazujący na możliwość przekazywania dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie działań z zakresu polityki rozwoju stanowiących zadania własne jednostki samorządu terytorialnego (JST).

Program stanowi program rozwoju, o którym mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, realizujący cele Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) w obszarze wsparcia zrównoważonego rozwoju społecznego i regionalnego całego kraju, przez zaplanowane działania mające na celu wzrost jakości życia mieszkańców stolicy.

Program wpisuje się w założenia regionalnej Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze – w zakresie m.in. promowania potencjału kulturowego Warszawy jako ośrodka o znaczeniu europejskim, jest również zgodny z regulacjami Strategii rozwoju miasta stołecznego Warszawy do 2030 roku – w zakresie m.in. kształtowania systemu transportu, przestrzeni publicznych i środowiska przyrodniczego, a także ochrony materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

4. BUDŻET PROGRAMU

4.1. Źródła finansowania Programu

Źródłem finansowania realizacji Programu są środki budżetu państwa pochodzące z rezerwy celowej budżetu państwa część 83 poz. 45, jak również środki przeznaczane w ramach wkładu własnego przez miasto stołeczne Warszawę.

Środki z budżetu państwa zostaną przekazane w formie dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie działań z zakresu polityki rozwoju stanowiących zadania własne JST, zwanych dalej „dotacją”.

4.2. Kwota środków przeznaczonych na finansowanie realizacji Programu i jej podział

Na realizację Programu Rząd RP przeznacza kwotę 3071 mln zł w latach 2023–2030, zgodnie z poniższym podziałem na lata.

Program wieloletni pod nazwą „Rządowy program wsparcia rozwoju miasta stołecznego Warszawy na lata 2023–2030” (w mln zł)									
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Razem
Budżet państwa	5	31	58	112	250	599	885,5	1130,5	3071
Wkład JST (miasta stołecznego Warszawy)	1,25	7,75	14,5	28	62,5	149,75	221,375	282,625	767,75

Kwoty wkładu własnego miasta stołecznego Warszawy w podziale na poszczególne lata stanowią szacunkowo minimalne kwoty odpowiadające wkładowi budżetu państwa przy przyjętym w Programie poziomie dofinansowania.

Określenie kwot środków w podziale na poszczególne działania oraz wysokości współfinansowania na poziomie priorytetów będzie możliwe po przeprowadzeniu naboru wniosków.

5. ZAKRES PODMIOTOWY I TERYTORIALNY PROGRAMU

Wnioskodawcą i beneficjentem w ramach Programu jest miasto stołeczne Warszawa, będące gminą mającą status miasta na prawach powiatu.

Wsparciem w ramach Programu zostanie objęte terytorium miasta stołecznego Warszawy.

6. ZAKRES PRZEDMIOTOWY MOŻLIWY DO OBJĘCIA WSPARCIEM W RAMACH PROGRAMU

Wskazane w rozdziale 2 cele szczegółowe Programu są realizowane przez zadania, których zakres wpisuje się w następujące działania:

1. Rozwój zrównoważonego transportu publicznego.
2. Usprawnienie komunikacji drogowej w mieście.
3. Wzmocnienie potencjału miasta opartego na dziedzictwie kulturowym.
4. Rozwój terenów rekreacji i sportu dla mieszkańców.
5. Wsparcie infrastruktury usług publicznych.

Działanie 1. Rozwój zrównoważonego transportu publicznego

Podstawą systemu transportowego Warszawy jest system transportu publicznego, integrujący poszczególne rodzaje transportu: autobusy, tramwaje, metro i kolej oraz parkingi „Parkuj i Jedź” pozwalające na korzystanie z systemu warszawskiego transportu publicznego również mieszkańcom z terenów oddalonych od dzielnic centralnych. Uzupełnieniem systemu transportu zbiorowego jest system transportu rowerowego oraz drogi dla pieszych.

Dobrze rozwinięty system transportu publicznego musi zaspokajać potrzeby przemieszczania się osób codziennie dojeżdżających do pracy, szkoły, miejsc świadczenia usług publicznych i handlu, a także osób przyjezdnych i turystów. Wyzwaniem jest zwiększenie mobilności międzydzielnicowej mieszkańców, alternatywnej dla transportu kołowego – indywidualnego i zbiorowego, przyczyniającego się do zwiększenia natężenia ruchu, nawet w przypadku niskoemisyjnych środków transportu kołowego. W związku z tym szczególnie istotne jest wspieranie rozbudowy niskoemisyjnego transportu szynowego jako atrakcyjnej – szybkiej, wydajnej i niezależnej od ruchu samochodowego – alternatywy dla użytkowników transportu kołowego na szybkie przemieszczanie się po całym mieście, w tym między jego lewo- i prawobrzeżnymi częściami.

Duża liczba codziennie przemieszczających się po ulicach Warszawy pojazdów indywidualnych i pojazdów transportu publicznego sprawia, że jest niezbędne zarządzanie ruchem za pomocą nowoczesnych systemów teleinformatycznych, zapewniających maksymalną efektywność funkcjonowania transportu zbiorowego bez pogarszania warunków dla ruchu samochodowego. Działania zapewniające priorytet przejazdu komunikacji zbiorowej skracają czas dojazdu, a tym samym zwiększają atrakcyjność transportu zbiorowego dla osób

przemierzających się po Warszawie, co przekłada się bezpośrednio na redukcję emisji zanieczyszczeń i poprawę jakości powietrza w mieście. Jednocześnie utrzymanie płynności ruchu w korytarzach komunikacyjnych wpływa na zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego, obniżenie kosztów eksploatacji pojazdów, a pośrednio – również ograniczenie emisji.

Działanie 2. Usprawnienie komunikacji drogowej w mieście

Rozwój stołecznej metropolii i zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców, a jednocześnie atrakcyjności miasta dla inwestorów i turystów zależy również od zapewnienia sprawnej komunikacji między jej dzielnicami, wyprowadzenia ruchu tranzytowego z obszarów o charakterze lokalnych i dzielnicowych centrów oraz zapewnienia bezpieczeństwa na drogach, szczególnie dla najmniej chronionych uczestników ruchu drogowego – pieszych i rowerzystów.

Sprawny transport w mieście wymaga właściwej struktury systemu drogowego. Kluczowe znaczenie dla efektywności sieci drogowej w Warszawie ma dokończenie systemu obwodnic, zapewniających ograniczenie ruchu samochodowego w centrum miasta.

Wciąż są identyfikowane także potrzeby związane z rozwojem sieci drogowej istotne z punktu widzenia poszczególnych dzielnic oraz mające zapewnić płynność ruchu samochodowego między dzielnicami. Z kolei intensywnie eksploatowane odcinki sieci drogowej wymagają rozbudowy lub przebudowy.

Działanie 3. Wzmocnienie potencjału opartego na dziedzictwie kulturowym

Wielowiekowe dziedzictwo kulturowe Warszawy sprawia, że posiada ona ogromny potencjał turystyczny. Swoistymi wizytówkami miasta są muzea dokumentujące najważniejsze wydarzenia historii miasta i całego narodu: Muzeum Powstania Warszawskiego, POLIN Muzeum Historii Żydów Polskich, Muzeum Narodowe w Warszawie, Muzeum Wojska Polskiego oraz wybudowane niedawno Muzeum Historii Polski.

Znakiem szczególnym Warszawy jest zauważalne zróżnicowanie jej prawobrzeżnej i lewobrzeżnej części. Obszar po lewej stronie Wisły, obejmujący cenne historycznie tereny m.in. Starego Miasta i Traktu Królewskiego, uległ potężnym zniszczeniom w trakcie II wojny światowej. Dzięki powojennym wysiłkom warszawiaków w odbudowanej i odnowionej formie świadczy o dawnej i obecnej świetności miasta.

Obszar prawobrzeżnej Warszawy został mniej zniszczony w czasie wojny, ale uległ degradacji w okresie powojennym. Dzięki temu na terenach Pragi stosunkowo dobrze zostały zachowane przedwojenne układy urbanistyczne, zabytkowe kamienice, obiekty przemysłowe, a nawet elementy małej architektury. Praga zyskuje na znaczeniu w życiu kulturalnym Warszawy, jednak jej potencjał turystyczny nie jest wciąż w pełni wykorzystany. Wynika to między innymi ze słabej integracji przestrzenno-komunikacyjnej historycznych i atrakcyjnych turystycznie terenów leżących po obu stronach Wisły.

Działanie 4. Rozwój terenów rekreacji i sportu dla mieszkańców

Miasto powinno zapewniać swoim mieszkańcom atrakcyjne miejsca do wypoczynku, dbając przy tym o zaspokojenie zróżnicowanych potrzeb różnych grup: rodzin z dziećmi, osób aktywnych, uprawiających sporty (biegaczy, rowerzystów, wrotkarzy), osób spacerujących z psami, a także seniorów czy osób mających ograniczone możliwości poruszania się.

Ważnymi miejscami relaksu i rekreacji dla mieszkańców są miejskie parki. Obok funkcji rekreacyjnej i estetycznej zwiększają one powierzchnię biologicznie czynną w mieście, przez co pełnią także ważną rolę dla poprawy mikroklimatu i zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza. Stanowią także miejsca integracji dla mieszkańców i miejsca służące realizacji lokalnych inicjatyw.

Wiele kompleksów parkowych jest zaniedbanych i wymaga prac rewaloryzacyjnych zarówno w wymiarze renowacji zabytkowej architektury parkowej, jak i odświeżenia/naprawy zniszczonej infrastruktury (m.in. ścieżek, dróg rowerowych, ławek, placów zabaw i miejsc rekreacji). Istotna jest realizacja zadań z zachowaniem możliwie pierwotnego charakteru założenia parkowego, unikanie tzw. betonozy i nadmiernej ingerencji w występujący tam system przyrodniczy.

Podobnie w odniesieniu do warszawskich obiektów sportu i rekreacji, również tych historycznie zasłużonych dla rozwoju sportu w mieście i kraju, jest identyfikowana potrzeba renowacji i przywrócenia dawnego blasku. Obiekty sportowe i rekreacyjne dzięki ich kompleksowemu odnowieniu mogą stać się ponownie ważnymi ośrodkami nie tylko aktywnej rekreacji i zdrowej rywalizacji sportowej, ale także życia towarzyskiego warszawiaków.

Mając na uwadze zachodzące zmiany w przestrzeni stolicy, takie jak rozwój tras komunikacyjnych i budowa nowych osiedli mieszkaniowych, są również potrzebne inwestycje w nowe tereny zielone oraz miejsca wypoczynku i rekreacji. Tego rodzaju zadania generują

bezpośrednie korzyści dla mieszkańców, którzy będą korzystać z nowych terenów zieleni, i wpływają korzystnie na procesy adaptacji miasta do zmian klimatu.

Działanie 5. Wsparcie infrastruktury usług publicznych

Bardzo ważnym aspektem mającym wpływ na komfort codziennego życia w Warszawie jest dostępność i jakość świadczonych usług publicznych. W dużej mierze zadania związane z oświatą i wychowaniem oraz pomocą społeczną należą do kompetencji poszczególnych dzielnic. Dzielnice Warszawy – różniąc się w znacznym stopniu liczbą mieszkańców i strukturą wiekową oraz dynamiką zmian w tym zakresie, a także stanem i jakością bazy lokalowej służącej świadczeniu usług publicznych – mają różne potrzeby inwestycyjne, niejednokrotnie przekraczające możliwości budżetowe.

7. TERMIN REALIZACJI PROGRAMU

Program będzie realizowany w latach 2023–2030, wydatki budżetu państwa w związku z realizacją Programu będą ponoszone również w latach 2023–2030. Podział środków budżetu państwa na poszczególne lata określono w rozdziale 4.2.

8. WARUNKI, JAKIE MUSZĄ SPEŁNIAĆ ZADANIA KWALIFIKUJĄCE SIĘ DO WSPARCIA W RAMACH PROGRAMU

Zadanie wpisujące się w działanie, o którym mowa w rozdziale 6, może zostać objęte wsparciem w formie dotacji w ramach Programu, o ile spełnia następujące warunki:

- 1) zadanie stanowi zadanie własne wnioskodawcy wymienionego w rozdziale 5;
- 2) zadanie lub jego część stanowiąca funkcjonalną całość nie były, nie są i nie będą w żadnym zakresie objęte dofinansowaniem ze środków regionalnego programu operacyjnego lub programu służącego realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, opracowanego przez zarząd województwa;
- 3) zadanie posiada dokumentację umożliwiającą przygotowanie kosztorysu⁴⁾;
- 4) wydatki przewidziane w zakresie rzeczowym zadania są niezbędne do prawidłowej realizacji zadania;
- 5) wnioskowana kwota dotacji na dane zadanie⁵⁾ nie powoduje przekroczenia kwoty ogółem z budżetu państwa na realizację Programu;

⁴⁾ Jeżeli zasadne.

⁵⁾ Przy uwzględnieniu dotychczas podjętych zobowiązań.

- 6) wnioskowana kwota dotacji stanowi nie więcej niż 80% wartości kosztów realizacji zadania (wydatków kwalifikowalnych), również w poszczególnych latach jego realizacji, a w przypadku gdy zadanie w jakimkolwiek zakresie jest już finansowane z dotacji, funduszy rządowych lub państwowych funduszy celowych lub środków Unii Europejskiej innych niż środki regionalnego programu operacyjnego lub programu służącego realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, opracowanego przez zarząd województwa, łączny udział dotacji oraz innych ww. źródeł może stanowić do 80% kosztów realizacji zadania (wydatków kwalifikowalnych), bez uszczerbku dla warunków, na jakich została przyznana wcześniejsza dotacja;
- 7) infrastruktura powstała / objęta wsparciem w ramach zadania nie będzie wykorzystywana do działalności gospodarczej w wymiarze większym niż 20% wydajności/zasobów rocznie;
- 8) przyznanie wsparcia na zadanie nie będzie stanowić pomocy publicznej lub pomocy *de minimis*;
- 9) wnioskodawca posiada środki na sfinansowanie wkładu własnego w wysokości co najmniej 20% wartości zadania;
- 10) w przypadku zadania dotyczącego budowy lub przebudowy dróg zadanie nie stanowi zadania obronnego, o którym mowa w ustawie z dnia 23 października 2018 r. o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg (Dz. U. z 2023 r. poz. 747 i 760).

9. KWALIFIKOWALNOŚĆ WYDATKÓW

W ramach Programu kosztami realizacji (wydatkami kwalifikowalnymi) są wydatki niezbędne do realizacji zadania, poniesione po zawarciu umowy dotacji, o której mowa w rozdziale 10.4., zgodnie z przepisami, w szczególności dotyczącymi konkurencji, pomocy publicznej, udzielania zamówień publicznych, ochrony środowiska oraz polityki równych szans, przy czym:

- 1) środki dotacji nie mogą zostać przeznaczone na refundację wydatków;
- 2) środki dotacji mogą zostać przeznaczone na wydatki majątkowe, w tym związane z kosztami opracowania dokumentacji projektowej, zakupu i przygotowania gruntu pod budowę oraz ekspertyz, świadectw, operatów, studiów, pomiarów geodezyjnych i prac geologicznych oraz prac archeologicznych, dotyczących tych inwestycji, o których mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 2 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu finansowania inwestycji z budżetu państwa (Dz. U. poz. 1579);

- 3) VAT może stanowić koszt realizacji zadania (wydatek kwalifikowalny) w zakresie, w jakim beneficjent nie ma możliwości jego odliczenia.

10. SYSTEM I ZASADY REALIZACJI PROGRAMU

10.1. Instytucje systemu

Instytucjami zaangażowanymi w realizację Programu są:

- 1) minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego;
- 2) Wojewoda Mazowiecki;
- 3) miasto stołeczne Warszawa.

10.2. Nabór i weryfikacja wniosków w ramach Programu

Nabór wniosków, przez które rozumie się zarówno wniosek o udzielenie dotacji / uruchomienie rezerwy celowej, jak i wniosek o zapewnienie finansowania, trwa od przyjęcia Programu do zakończenia jego realizacji w trybie ciągłym do wyczerpania kwot, o których mowa w rozdziale 4.2. Wniosek na dany rok jest składany przez wnioskodawcę w terminie do dnia 30 czerwca tego roku, umożliwiając Wojewodzie Mazowieckiemu złożenie wniosku na ten rok do dnia 30 września tego roku. W przypadku roku 2023 termin 30 czerwca może zostać wydłużony przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, z zastrzeżeniem że wydłużony termin nie może przekroczyć innych terminów ustawowych.

Za weryfikację wniosków w ramach Programu odpowiada Wojewoda Mazowiecki.

Wnioskodawca przedkłada Wojewodzie Mazowieckiemu wniosek na zadanie stanowiące jego zadanie własne. Wniosek zawiera:

- 1) nazwę wnioskodawcy;
- 2) tytuł zadania;
- 3) podmiot odpowiedzialny za realizację zadania;
- 4) wartość kosztów realizacji zadania (kosztów kwalifikowalnych) planowanych do poniesienia w ramach zadania z podziałem na źródła finansowania, w tym w podziale na poszczególne lata;
- 5) wnioskowaną kwotę dotacji w podziale na lata, z uwzględnieniem zasady, że maksymalny udział dotacji w finansowaniu kosztów realizacji zadania (kosztów kwalifikowalnych) w ramach zadania i w każdym roku nie może przekroczyć 80%;

- 6) opis zadania wraz z:
 - a) uzasadnieniem realizacji zadania, w szczególności opisującym jego wpływ na podniesienie rozwoju i konkurencyjności regionu lub związek z zadaniami realizowanymi w ramach regionalnego programu operacyjnego lub programu służącego realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, opracowanego przez zarząd województwa (komplementarność z tymi działaniami), i zgodność ze Strategią na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
 - b) wskazaniem wpływu zadania na realizację celów Programu,
 - c) szczegółowym harmonogramem rzeczowo-finansowym realizacji zadania,
 - d) opisem źródeł finansowania zadania,
 - e) opisem założeń wykorzystania infrastruktury objętej wsparciem w ramach Programu i wskazaniem, czy ta infrastruktura będzie wykorzystywana do prowadzenia działalności gospodarczej;
- 7) oświadczenie JST potwierdzające zabezpieczenie/posiadanie wkładu własnego na realizację zadania;
- 8) oświadczenie JST potwierdzające dopełnienie niezbędnych wymogów prawnych w związku z planowaną realizacją zadania. Oświadczenie to zawiera w szczególności: informacje o prawie do dysponowania gruntem/nieruchomością w formie własności lub użytkowania wieczystego, jak również informację o stanie zaawansowania prac, jeżeli chodzi o zgłoszenie, pozwolenie na budowę lub zezwolenie na realizację inwestycji drogowej oraz inne wymagane przepisami, w tym przepisami o ochronie środowiska, pozwolenia, uzgodnienia, opinie i oceny, jak również dokumentację techniczną i projektową;
- 9) oświadczenie JST o spełnianiu przez zadanie warunków wymienionych w rozdziale 8.

Wnioskowane kwoty dotacji na lata 2023–2024 nie mogą przekroczyć kwot przypisanych do tych lat wskazanych w rozdziale 4.2.

Wnioski podlegają weryfikacji przez Wojewodę Mazowieckiego pod kątem zgodności z zakresem wsparcia i zasadami wynikającymi z Programu, w szczególności warunkami wymienionymi w rozdziale 8, jak również w zakresie kwot alokowanych z budżetu państwa na poszczególne lata (wnioskowana kwota dotacji w ramach zadania⁶⁾ na poszczególne lata nie

⁶⁾ Przy uwzględnieniu dotychczas podjętych zobowiązań.

może powodować przekroczenia kwoty z budżetu państwa zaplanowanej na dany rok w Programie).

W przypadku gdy wniosek jest niekompletny lub dane w nim zawarte są niespójne, wnioskodawca jest wzywany do uzupełnienia wniosku lub przedstawienia wyjaśnień.

Niespełnienie warunków wymienionych w rozdziale 8 uniemożliwia objęcie danego zadania wsparciem w ramach Programu.

Na podstawie poprawnego pod względem formalnym, merytorycznym i finansowym wniosku Wojewoda Mazowiecki przygotowuje wniosek o wydanie opinii, o której mowa w art. 20a ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, który – wraz z kopią wniosku oraz kopiami oświadczeń wymienionych powyżej – jest przekazywany do ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, z zastrzeżeniem że dokumenty dla wniosku zawierającego wydatki na dany rok są przekazywane do ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego do końca sierpnia tego roku, z wyłączeniem roku 2023, dla którego termin zostanie określony przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego.

10.3. Wydawanie przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego opinii, o której mowa w art. 20a ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju

Na podstawie wniosku o wydanie opinii, o którym mowa w rozdziale 10.2., oraz załączonych do niego dokumentów minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego wydaje opinię, o której mowa w art. 20a ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

10.4. Udzielanie dotacji w ramach Programu

Po wydaniu przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego pozytywnej opinii, o której mowa w art. 20a ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, Wojewoda Mazowiecki może wystąpić do ministra właściwego do spraw budżetu, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, o zapewnienie finansowania zadania oraz o uruchomienie środków z rezerwy celowej na dany rok. Umowa dotacji powinna być poprzedzona wydaniem przez ministra właściwego do spraw budżetu decyzji o zapewnieniu finansowania albo decyzji w sprawie zmian w budżecie państwa.

Zakres dokumentów niezbędnych do dostarczenia przez wnioskodawcę na etapie zawierania umowy dotacji określa Wojewoda Mazowiecki.

Rezerwa celowa jest uruchamiana przez ministra właściwego do spraw budżetu na wniosek Wojewody Mazowieckiego, zaakceptowany przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, w trybie i na zasadach wynikających z przepisów o finansach publicznych.

Maksymalny udział dotacji wynosi nie więcej niż 80% kosztów realizacji zadania (kosztów kwalifikowalnych) w całym okresie realizacji zadania oraz w każdym roku budżetowym.

Wnioskodawca jest obowiązany do dostarczenia Wojewodzie Mazowieckiemu kopii uchwały budżetowej JST (a w przypadku zadania realizowanego w okresie dłuższym niż jeden rok budżetowy – Wieloletniej Prognozy Finansowej) potwierdzającej zabezpieczenie wkładu własnego do dnia zawarcia umowy dotacji. Niedostarczenie kopii uchwały budżetowej (a w przypadku zadania realizowanego w okresie dłuższym niż jeden rok budżetowy – Wieloletniej Prognozy Finansowej) uniemożliwia zawarcie umowy dotacji.

10.5. Wykorzystanie i rozliczanie dotacji

Dotacja podlega wykorzystaniu i rozliczeniu zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu finansowania inwestycji z budżetu państwa.

Szczegółowe zasady przekazywania, wykorzystania i rozliczania dotacji określa umowa dotacji zawarta między miastem stołecznym Warszawą a Wojewodą Mazowieckim.

Zmniejszenie wartości kosztów realizacji zadania (wydatków kwalifikowalnych) powoduje odpowiednio zmniejszenie dotacji. Ewentualne zwiększenie wartości kosztów realizacji zadania (wydatków kwalifikowalnych) jest finansowane w całości przez miasto stołeczne Warszawę.

Umowa dotacji, oprócz standardowych uregulowań, powinna zawierać klauzulę dotyczącą trwałości zadania przez okres co najmniej 5 lat od dnia jego zakończenia, rozumianego jako otrzymanie pozwolenia na użytkowanie, tj. niepoddawania go znaczącej modyfikacji oraz utrzymania charakteru własności przez realizujące je miasto stołeczne

Warszawę. Zdefiniowanie pojęcia „znacząca modyfikacja” powinno zostać określone w umowie dotacji.

W umowie dotacji należy umieścić zastrzeżenie, że wszelkie odszkodowania, kary i upusty uzyskane przez beneficjentów w związku z realizacją zadań (m.in. od wykonawców zadań) pomniejszają wartość dotacji proporcjonalnie do zaangażowania budżetu państwa w zadanie.

W trakcie realizacji zadania beneficjent może wnioskować do Wojewody Mazowieckiego o zmianę harmonogramu finansowania zadania. Wojewoda Mazowiecki analizuje zasadność i możliwość zmian w harmonogramie, z uwzględnieniem limitu wydatków na dany rok budżetowy określonych w uchwale Rady Ministrów ustanawiającej Program.

Wnioski o wyrażenie zgody na zmianę harmonogramu realizacji zadania należy składać do Wojewody Mazowieckiego niezwłocznie po zaistnieniu okoliczności wpływających na zmianę harmonogramu lub uzyskaniu informacji w tym zakresie, z zastrzeżeniem że w przypadku gdy taka zmiana wiąże się z koniecznością zmiany Programu – zgoda Wojewody Mazowieckiego może zostać wyrażona dopiero po dokonaniu zmiany Programu.

Wojewoda Mazowiecki monitoruje wykorzystanie dotacji oraz jej prawidłowe i terminowe rozliczenie. Jednocześnie Wojewoda Mazowiecki odpowiada za kontrolę realizacji zadania zgodnie z umową dotacji, w tym w zakresie wykorzystania dotacji.

Wojewoda Mazowiecki odpowiada za realizację Programu, mając na uwadze konieczność zapewnienia jego niezakłóconego przebiegu, a także potrzebę gromadzenia i bieżącego aktualizowania danych o wykorzystaniu dotacji przez miasto stołeczne Warszawę.

Miasto stołeczne Warszawa przekazuje Wojewodzie Mazowieckiemu sprawozdanie z wykorzystania dotacji w ramach Programu w danym roku w terminie do dnia 31 stycznia roku następnego za okres od początku realizacji zadania oraz za dany rok.

Wojewoda Mazowiecki przygotowuje sprawozdanie z wykorzystania dotacji w ramach Programu i przedstawia je ministrowi właściwemu do spraw rozwoju regionalnego w terminie do dnia 28 lutego roku następnego za okres od początku realizacji Programu oraz za dany rok. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego przedstawia Radzie Ministrów sprawozdanie z wykorzystania dotacji w ramach Programu w danym roku w terminie do dnia 31 marca roku następnego.

10.6. Monitorowanie i ocena stopnia osiągnięcia celów Programu

Monitorowanie osiągnięcia celów Programu opiera się na monitorowaniu w trybie rocznym zadań objętych wsparciem w ramach Programu w trakcie ich realizacji (postęp rzeczowo-finansowy), jak również efektów rzeczowych osiągniętych w wyniku ich realizacji. Każdorazowo na wniosek Wojewody Mazowieckiego lub ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego miasto stołeczne Warszawa przedstawia informacje o stanie realizacji zadań w ramach Programu.

Opracowanie katalogu wskaźników oraz wskazanie wartości bazowych i docelowych wskaźników realizacji Programu na poziomie danego zadania nastąpi na etapie wnioskowania o dotację przez miasto stołeczne Warszawę.

Szacuje się, że w okresie realizacji Programu miasto stołeczne Warszawa złoży docelowo 25–30 wniosków o udzielenie dotacji, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego wyda docelowo 25–30 opinii, o których mowa w art. 20a ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, Wojewoda Mazowiecki podpisze docelowo 25–30 umów dotacji. Zaangażowanie budżetu państwa na poziomie 3071 mln zł spowoduje szacowane zaangażowanie środków budżetu miasta stołecznego Warszawy na poziomie nie niższym niż 767,75 mln zł, w zależności od poziomów współfinansowania określonych w poszczególnych umowach dotacji.

Poniżej określono katalog wskaźników w zakresie wsparcia w ramach działań opisanych w rozdziale 6. Wnioskodawca jest obowiązany do wskazania i monitorowania wszystkich wskaźników spośród niżej wymienionych, które są właściwe dla realizowanego zadania. Jeżeli w opinii wnioskodawcy lista poniższych wskaźników jest niewystarczająca, jest możliwe wskazanie wskaźników dodatkowych.

Działanie 1.:

- 1) długość nowych linii metra (km);
- 2) liczba nowych stacji metra (szt.);
- 3) liczba nowych pociągów metra (szt.);
- 4) liczba zmodernizowanych pociągów metra (szt.).

Działanie 2.:

- 1) długość nowych dróg będących w zarządzie prezydenta miasta na prawach powiatu (km);

- 2) długość przebudowanych dróg będących w zarządzie prezydenta miasta na prawach powiatu (km);
- 3) liczba nowych skrzyżowań z drogami będącymi w zarządzie prezydenta miasta na prawach powiatu (szt.);
- 4) liczba przebudowanych skrzyżowań z drogami będącymi w zarządzie prezydenta miasta na prawach powiatu (szt.);
- 5) długość nowych lub przebudowanych dróg dla pieszych (km);
- 6) długość nowych lub przebudowanych dróg dla rowerów (km);
- 7) długość nowych lub przebudowanych dróg dla pieszych i rowerów (km).

Działanie 3.:

- 1) liczba zadań dotyczących zieleni miejskiej (szt.);
- 2) liczba objętych wsparciem obiektów sportowych (szt.).

Działanie 4.:

- 1) liczba instytucji kultury objętych wsparciem (szt.);
- 2) liczba objętych wsparciem obiektów zasobów kultury (szt.).

Działanie 5.:

- 1) liczba objętych wsparciem obiektów infrastruktury przedszkolnej (szt.);
- 2) potencjał objętej wsparciem infrastruktury edukacyjnej – przedszkola (osoby);
- 3) powierzchnia wytworzonej lub zmodernizowanej infrastruktury sportowej (m²);
- 4) liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.);
- 5) liczba wybudowanych obiektów instytucji kultury (szt.);
- 6) liczba objętych wsparciem obiektów, w których są realizowane usługi społeczne (szt.);
- 7) potencjał objętych wsparciem obiektów, w których są realizowane usługi społeczne (osoby).

Miasto stołeczne Warszawa przedkłada Wojewodzie Mazowieckiemu informację o postępie rzeczowo-finansowym w ramach zadania do końca stycznia następującego po danym roku.

Wojewoda Mazowiecki odpowiada za monitorowanie Programu na poziomie poszczególnych zadań. Wyniki monitorowania Wojewoda Mazowiecki ujmuje w informacji z realizacji Programu, która jest następnie przekazywana do ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego do końca lutego od zakończenia danego roku.

Wojewoda Mazowiecki przygotowuje sprawozdanie z realizacji Programu w danym roku i przedstawia je ministrowi właściwemu do spraw rozwoju regionalnego w terminie do dnia 28 lutego roku następnego. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego przedstawia Radzie Ministrów sprawozdanie z realizacji Programu w danym roku w terminie do dnia 31 marca roku następnego.

11. DZIAŁANIA INFORMACYJNE W RAMACH PROGRAMU

W ramach wszystkich zadań objętych dofinansowaniem z Programu będą realizowane działania informacyjne z uwzględnieniem przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych (Dz. U. poz. 953 i 2506 oraz z 2023 r. poz. 1471).

Szczegóły dotyczące podejmowania działań informacyjnych w ramach realizowanego zadania inwestycyjnego objętego dofinansowaniem z Programu zostaną określone w umowie dotacji.